

E. Gangl:

Sonata o domovini.

Aj zde leži zem ta před okem
mym slzy ronícím,
někdy kolébka, nyní
národu mého rakev.

Jan Kollár.

1.

Moj sveti dom — ti ljubljeni, edini,
že tolikokrat poveličevan,
v trepetu nemem, v srčni bolečini
nedolžni mučenik objokovan!

Nič solz! . . . Če dete mater izgubi,
bolest izliva se v potok obupa;
v plen joku svojih mož ne da moči,
čeprav brez dna je vseh bridkosti kupa!

In v duš skrivnosti misel nate vstaja:
resnica zdaj; tak, kakor te nam da
čas, ki se iz sedanjosti poraja —
objemajo vse želje te srca!

2.

Objemajo vse želje te srca —
ne, da bi plašni te pomilovali,
rešitve izven sebe ti iskali —
vsak daj, kar more; more pa, kar zna.

Če more — mora! . . . Saj edinec sam
plesoč je v vetru list nagnit, usahnjen;
k svobodi pa si smelo pot ravnam,
od sile skupnosti močan, predahnjen!

Da bi popilo jutro dolgo noč,
da bi se razprostrl ob vseh vrlini,
brez spon do solnca se popenjajoč:
junaštvo rok naj služi veličini!

3.

Junaštvo rok naj služi veličini,
 iz sebe rasli, iz zakladov teh,
 ki v zemlji spe in v dušah globočini —
 življenja dih naj šine po grobéh!

Na naši zemlji — bajni, speči svet!
 Če sebi ne — naš plug naj kómu orje,
 in kómu mi razmikajmo obzorje,
 in kómu bodi novi svet odklet?

Vse sebi! . . . Kvišku naj zleti zavesa!
 Strahú pred sodbo nihče ne pozna:
 dom, tebi glas častečega slovesa
 in slavi tvoji moč in plod duha!

4.

In slavi tvoji moč in plod duha
 odpira vstop tja v dobo neminljivo,
 saj meč nobeden nikdar ne konča,
 kar dalo je drevo življenja živo.

In od plamenov duš, zavest znanečih,
 ki mečejo v daljave svoj sijaj;
 od sil, razglablajajočih in plodečih,
 odražaj plemenitost se, značaj!

Železna pest nasilja pač duši —
 pravice, zakona ne umori!
 In vera ta, ponosna in vesela,
 drhtečo dušo dvigajoč je vnela!

5.

Drhtečo dušo dvigajoč je vnela
 kipeča pesem slavca, ko do zvezd
 v ponočni je tihoti hrepenela . . .
 Tako zna govoriti le bolest.

Tako zna govoriti radost sama,
 ko sama sebi tajno govori;
 tako samo iz srčnega se hrama
 življenje dvigne vse, vse v njem pospi . . .

Brezmejni svet, ki je in kar ga ni,
 ima prostora v prsih enih dosti —
 od kraja vladaj tam do konca dni
 oblast lepote, dar in kras mladosti!

6.

Oblast lepote, dar in kras mladosti,
 svet ti zgradila notranji si moj;
 kar bilo je, kar je, kar bo sladkosti —
 iz ene čaše je gorak napoj!

Od silnih gor do cvetnega podolja —
 kakó objem tesan mi gre oko:
 lic tisoče, a ena sama volja,
 da vse je naše bilo, je in bo!

In kakor njej, ki mu je dala vse,
 o, vse, kar je najdražjega imela —
 tako se nam do roke roka spne:
 moč je daritve nam ukaz spočela!

7.

Moč je daritve nam ukaz spočela,
 z ljubeznijo ga krstil glas srca.
 Če vseh bi src na meni bol slonela —
 pa naj! . . . Da je, tako vsaj človek zna!

O, zna, da brat je, da je oče, dete,
 da vse je, da ni nič, če vseh ni ves;
 dejanjem zlobe hoče on osvete,
 tolažbo lije tja, kjer gloje kes.

O, domovina moja, naša ti!
 Kako naj tvoj sem z dušo, polno zlosti?
 Le grehu Kajna oprostila ni —
 očiščen krivd, vsak služi ti v kreposti!

8.

Očiščen krivd, vsak služi ti v kreposti,
 izpopolnitve z dobrim si želeč,
 saj to zapoved zdrave je modrosti,
 da smo ljudje; nihče ni manj — ni več!

V višavah nedosežnih — ideali;
 čim bliže njim, tem dalje so od nas —
 tako nesó nas hrepenenja vali,
 ne stavlja mej ni prostor jim, ni čas!

Vro k nam zahteve vélikega žitja,
 veleč: Nikdar ni konca vojevanja!
 Da ne zatarejo nam samobitja!
 Vihar besni in hoče žrtvovanja . . .

9.

Vihar besni in hoče žrtvovanja
 od tebe tudi, narod skromni moj!
 V plašč ne zagrinjajmo se žalovanja —
 na živi dan, na tekmo, vsi na boj!

Ne mreti, hočemo živeti, biti!
 Med prvimi! . . . Saj ni število moč!
 Do zmage — vajeni po trnju iti —
 zaupno vase in v bodočnost zroč!

Ne le grobov na svojo plodno njivo!
 Vrzimo tja življenja zdaj kali!
 Orožje naše je nepremagljivo
 iz duše, iz telesa, iz krvi!

10.

Iz duše, iz telesa, iz krvi
udari, sila — zruši vse jezove!
In en naj glas iz prsi vseh grmi:
Pod prapor, bratje, domovina zove!

Sedaj smo stvarniki, in želja ena
v vseh mislih in v vseh mišicah igra!
A krivda, ki je hotoma storjena,
brez milosti kaznuje naj se ta!

Trpljenje je postavilo ukaz,
in kdor je naš, ta se služeč mu klanja!
Dospel je zaželjeni, sveti čas,
ne doba sanj, miru in svatovanja!

11.

Ne doba sanj, miru in svatovanja,
da zvodeni življenja vroči vir!
Le brst, ki neprenehoma poganja,
naš je simbol! . . . Beži brezdelja mir . . .

Iz duše v dušo nam gorkota lije,
a naš sodnik je naša dobra vest,
z udarcem enim tisoč src nam bije,
in tisoč rok se stiska v eno pest!

O, bratje, bratje, iz zibelke ene
v jasnino in daljino pot hiti:
ne zamudimo ure posvečene —
izvor življenja čas je naših dni!

12.

Izvor življenja čas je naših dni!
Kaj bo iz nas? . . . Le mi odgovorimo!
Ni vreden solnca, kdor se ga boji —
življenje je — zatorej ga živimo!

Ponos, ki nam ga da pošteno delo,
korak bobneč po naših vodi tleh;
kar smo storili, to bo nam živelo,
rodili smo ob svojih se močeh!

A svojo ceno vedno dvigaj vsak,
da skupna vrednost zablesti v višini,
odkoder vzklik zavriska naš krepak:
Moj sveti dom — ti ljubljeni, edini!

13.

Moj sveti dom — ti ljubljeni, edini,
objemajo vse želje te srca!
Junaštvo rok naj služi veličini
in slavi tvoji moč in plod duha!

Drhtečo dušo dvigajoč je vnela
oblast lepote, dar in kras mladosti.
Moč je daritve nam ukaz spočela:
očiščen krivd, vsak služi ti v kreposti!

Vihar besni in hoče žrtvovanja
iz duše, iz telesa, iz krvi!
Ne doba sanj, miru in svatovanja,
izvor življenja čas je naših dni!

